

Xalq so'zi

2025-YIL – ATROF-MUHITNI ASRASH VA "YASHIL" IQTISODIYOT YILI

1991-yil 1-yanvardan chiqa boshlagan

WWW.XS.UZ

E-mail: Info@xs.uz

2025 yil 22-yanvar, № 15 (8910)

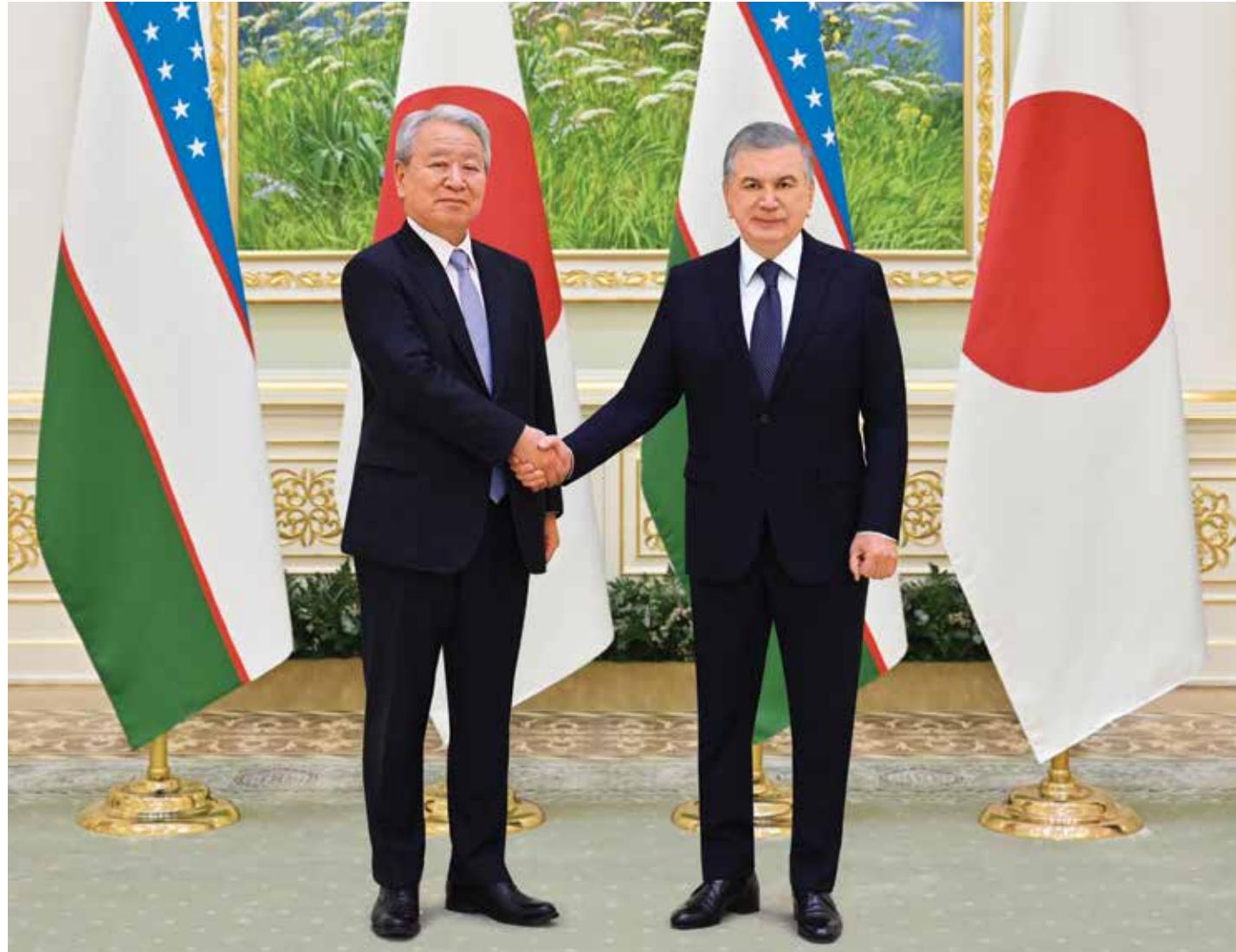
Chorshanba

Saytimizga o'tish uchun QR-kodini telefoningiz orqali skanner qiling.

YANGI O'ZBEKISTONNI BARPO ETISH BORASIDAGI ISLOHOTLARNI QO'LLAB-QUVVATLASHDA STRATEGIK HAMKOR

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev 21-yanvar kuni Yaponiya xalqaro hamkorlik agentligi (JICA) presidenti Akixiko Tanaka boshchiligidagi delegatsiyani qabul qildi.

Ushbu yetakchi xorijiy moliya instituti bilan amaliy hamkorlikni kengaytirish va qo'shma tashabbuslarni ilgari surish masalalarini ko'rib chiqildi.

Mamlakatimiz yetakchisi JICA rahbarining bu galgi tashrifi iqtisodiylari va moliyaviy-teknik sohalardagi hamkorlikning yangi bosqichini boshlab berishini mammuniyat bilan qayd etdi. Agentlikning Yangi O'zbekistonni barpo etish borasidagi islohotlarni qo'llab-quvvatlashda strategik hamkor sifatidagi o'rni qayd etildi.

Bugungi kunda energetika, transport, qishloq va suv xo'jaligi, sog'iqliqi saqlash, ta'lim va boshqa yo'nalishlardagi qo'shma loyihami portfeli 8 milliard dollarдан ziyodni tashkil etmoqda. O'tgan yili hamkorlik bo'yicha uch yillik dastur qabul qilingan edi.

O'zbekiston – Yaponiya inson resurslarini rivojlantirish markazi va Yoshlar innovatsiya markazi samarali faoliyat yuritmoqda.

Agentlik orqali 2,5 mingdan ortiq o'zbekistonlik mutaxassislar Yaponiyada o'qidi va amaliyot o'tadi. Ushbu mamlakatdan kelgan ko'ngililar O'zbekistonda muhim ijtimoiy va gumanitar loyihami amalga oshirishga hissa qo'shmoda.

Bundan tashqari, kuni kecha Toshkent shahrida Respublika ixtisoslashtirilgan nevrologiya va insult ilmiy-amaliy tibbiyot markazini qurish va jihozlash to'g'risida bitim imzolandi.

O'zbekiston Prezidenti JICAning mamlakatimizdagi faoliyatini kengaytirish borasidagi rejalarni qo'llab-quvvatladi.

Xususiy sektor loyihami amalga oshirish, yaponiyalik investorlar uchun maxsus iqtisodiya zona tashkil etish, Yaponiya universitetini oshish, shuningdek, professional ta'lim sohasida hamkorlik qilish muhimligi qayd etildi.

"Yo'l xaritasi" asosida joriy va istiqbolli loyihami ilgari surishning yangi mexanizmlarini tafbiq etishga kelishib olindi.

O'zA.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Murobot xizmati suratlari.

Oliy Majlis Senatida

YUQORI PALATA FAOLIYATI BILAN TANISHUV

O'zbekiston Ekologik partiysi "Yoshlar qanoti" faollari hamda bir guruh talaba-yoshlar Oliy Majlis Senatida bo'lib Yoshlar, xotin-qizlar, madaniyat va sport masalalari qo'mitasini tomonidan tashkil etilgan "Senator va yoshlar" uchrashuvida qatnashdi.

Unda ishtirokchilarga Oliy Majlis Senati hamda uning huzuridagi Yoshlar parlamenti, qonunchilikdagi yangiliklar, yurtimizda yoshlarga yaratib berilayotgan keng imkoniyatlar va ularning samaralari haqida batafsil malumot berildi.

Shuningdek, muloqot davomida "O'zbekiston – 2030" strategiyasining "Atrof-muhitni asrash" va "yashil"

iqtisodiyot yilida amalga oshirish bo'yicha davlat dasturi va uni tashqidlash to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Farmoni loyihasi yuzasidan o'zaro fikr almashildi. Faol yoshlar loyiha bo'yicha qator muhim tashabbus va takliflarni bildirdi.

Uchrashuv doirasida talaba-yoshlar Oliy Majlis Senati binosi bilan tanishti.

SENATOR VA YOSHLAR UCHRASHUVI

Oliy Majlis Senating Xalqaro munosabatlari, tashqi iqtisodiy aloqalar, xorijiy investitsiyalar va turizm masalalari qo'mitasini raisi o'rinosbosari Odiljon Mamatkarimovning Namangan viloyati yoshlarini uchrashuvda bo'lib o'tdi.

Muloqot

Uchrashuvda "O'zbekiston – 2030" strategiyasini Atrof-muhitni asrash va "yashil" iqtisodiyot yilida amalga oshirish bo'yicha davlat dasturi loyihasi muhokama markazida bo'ldi.

Tadbir ishtirokchilarga ta'lim, bandlik, tadbirdorlikni rivojlantirish va innovatsion loyihami qo'llab-quvvatlash kabi sohalardan yangi imkoniyatlar yaratilgan haqida malumot berildi.

"Xalq so'zi".

O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Senatining uchinchisi yalpi majlisi ochilishi to'g'risida

O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Senatining uchinchisi yalpi majlisi 2025-yil 23-yanvar kuni saat 10:00 da Toshkent shahri Oliy Majlis Senatining majlislar zalida o'z ishlivi boshlaydi.

Yalpi majlisi Senatining "YouTube" tarmog'ida sahifasi orqali to'g'ridan-to'g'ri yoritib boriladi.

Oliy Majlis Qonunchilik palatasida

IJTIMOIY MUNOSABATLARNI TARTIBGA SOLISHDA HUQUQIY KAFOLAT

Oliy Majlis Qonunchilik palatasining navbatdagi majlisi bo'lib o'tdi.

Unda quy palata Spikeri N. Ismoilov Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyevning Birlashgan Arab Amirlik Prezidenti Shayx Muhammad Ol Nahayonning taklifiga binoan 13 – 16-yanvar kunlari BAAGa rasmiy tashrifi haqida to'xtalib, unda erishilgan natijalarining ahamiyatiga e'tibor qaratdi. Tashrifi davomida bir qator muhim hujjatlar imzolangan. BAAGning yetakchi kompaniyalari bilan yuqori texnologik tarmoqlarda hamkorlik bo'yicha yangi loyihami shakllantririlgan alohida qayd etilib, mazkur aloqalar yangi investitsiya loyihami ro'yobga chiqarish, yangi korxonalar va ish o'rinalarini ochishda muhim ahamiyat kasb etishi ta'kidlandi.

Shu yil 16-yanvar kuni Prezidentimiz raisligida investitsiyalarni keng jaib qilish va eksportni oshirish borasidagi ishlarni natijadorligi hamda kelgusidagi asosiy vazifalar yuzasidan videoselektor yig'ilishi o'tkazilgani, investitsiya loyihami ijarosini ta'minlash, investitsiya dasturlarini ishlab chiqishda parlament vakkillari ham qatnashishi lozimligi qayd etildi. Sohaning huquqiy asoslarini takomillashtirish hamda parlament nazoratini amalga oshirishda deputatlar korpusi yanada tashabbuskor bo'lislari maqsadga muvofiqligi aytilib o'tildi.

Hech kim o'ziga va yaqin qarindoshlariga qarshi guvhohlik berishga majbur emas

Majlida "O'zbekiston Respublikasi Konstitusiysini yangi tahrirda qabul qilinishi munosabati bilan O'zbekiston Respublikasining ayrim qonun hujjatlariga o'zgartirish va qo'shimchalar kiritilmoqda. Xususan, jinoyat sodir etganlikda ayblanayotgan shaxs uning aybi qonunda nazarda tutilgan tertiqa oshkora sud muhokamasi yo'lli bilan isbotlanmaguncha va sudning qonuniy kuchga kirgan hukmi bilan aniqlanmaguncha aybsiz, deb hisoblanishi belgilanyapti.

Bundan tashqari, hech kim o'ziga va yaqin qarindoshlariga qarshi guvhohlik berishga majbur emasligi, agar shaxsning o'z aybini tan oqanligi una qarshi yagona dali bo'lsa, va aybdor, deb topilishi yoki jazoga tortilishi mumkin emasligi ko'zda tutilmoqda. Shaxsning sudsangandagi va bundan kelib chiqadigan huquqiy oqibatlar uning qarindoshlarini huquqlarini cheklash uchun asos bo'lishi mumkin emasligini nazarda tutuvchi o'zgartirish va qo'shimchalar kiritilayapti.

2

qaratilgan yangi konstitutsiyaviy asoslar belgilangan.

Qonun loyihasi bilan Jinoyat-protsessual kodeksi hamda "Sudlar to'g'risida"gi Qonunga bax qator o'zgartirish va qo'shimchalar kiritilmoqda. Xususan, jinoyat sodir etganlikda ayblanayotgan shaxs uning aybi qonunda nazarda tutilgan tertiqa oshkora sud muhokamasi yo'lli bilan isbotlanmaguncha va sudning qonuniy kuchga kirgan hukmi bilan aniqlanmaguncha aybsiz, deb hisoblanishi belgilanyapti.

Ta'kidlananidek, yangi tahrirdagi Konstitusiyaning 28-moddasidagi jinoyat sud ishlarni yuritish sohasida shaxsning huquq va erkinliklarini himoya qilishning hujjatlarini qarindoshlarini huquqlarini cheklash uchun asos bo'lishi mumkin emasligini nazarda tutuvchi o'zgartirish va qo'shimchalar kiritilayapti.

2

TABIATNI ASRASH – INSONNI ASRASH DEMAKDIR

Dunyoda suv toshqinlari, o'rmon yong'inlari, iqlim o'zgarishlari, ob-havo ifloslanishi kuchayib, tabiatga misliz ziyorat yetakchilari qurilayotgan bir paytda odamlarning yuksak ekologik madaniyati najot manbai o'laroq insoniyat hayoti, salomatligi, kelajagini asrab qolishda hal qiluvchi ahamiyat kast etmoqda. Zero, bu muammolar o'zaro chambarchas bog'iq bo'lib, ularni bartaraf qilish insonlardan atrof-muhitga oqilona munosabati, tabiiy resurslardan odilona foydalanshni, o'simlik va hayvonot olamiga mehr-muhabbat bilan yondashishni talab etadi.

Mushohada

Aksincha, tupoq, suv va havonni har xil yo'llar bilan bulg'ash, daraxtlari kesish, yon-atrofini chiqindilar bilan to'Idirishda davom etar ekanmiz, buning tavoni ham qattiq bo'lishiga shubha yo'q.

Shu bois jahonda ekologik muammolarni bartaraf qilish borasida qator sa'y-harakatlar amalga oshirilmoqda. Jumladan, mamlakatimizda ham davlatimiz rahbari tashabbusi bilan ekologik

muammolarning oldini olish, ularning salbiy oqibatlarini yumshatishga qaratilgan amaliy chora-tadbirlar hayotga tatbiq etilyapti.

Xususan, Prezidentimiz tashabbusi bilan hayotga ko'chgan "Yashil makon" umummilliy loyihasi ushbu ezgu tashabbuslarning debochasi bo'ldi, desak, mubolag'a emas. Loyiha doirasida yuritimizning barcha hududida ko'chatlar

yangi bosqichga kotardi.

2

«AQOLI» TEKNOLOGIYALAR

VA AHLOQIY TAMOYILLAR UYG'UNLIGI

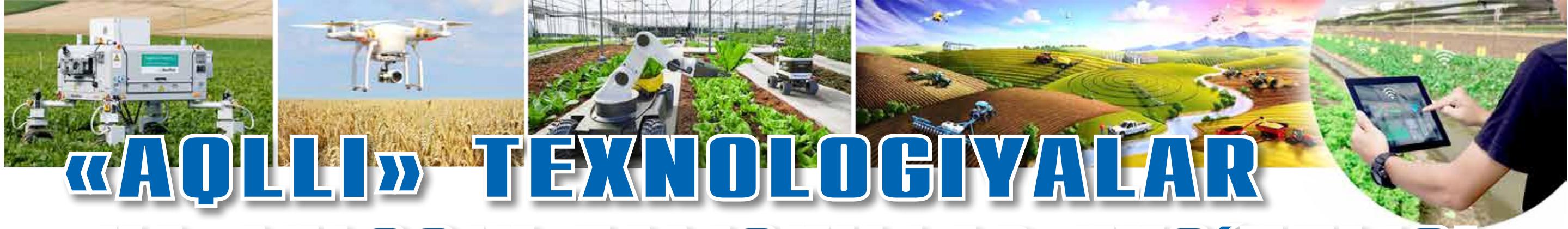
Bugungi kunda insoniyat turli sohalarga ilm-fan va texnikaning ilg'or yutuqlari, zamonaviy texnologiyalar va ilmiy ishlanchimalarni keng joriy etmoqda. Ma'lumotlarning katta hajmdagi to'plami, ularni almashishdagi yuqori tezlik, sun'iy idrokning paydo bo'lishi, robototexnika, biotexnologiya va kosmik tadqiqotlar kabi sohalardagi yangiliklar nafaqat iqtisodiy o'sishni ta'minlayot, balki inson hayotining sifatini ham sezilariga darajada yaxsilamoqda. Ammo bu texnologiyalarning axloq bo'lgan bunday texnologiyalar bilan axloq qoidalari birgalikda rivojlantirishni davring o'zi taqozo etmoqda.

Muxbirimiz bu dolzarb yo'nalishda amalga oshirilayotgan ishlar bo'yicha O'zbekiston qishloq xo'jaligi vaziri, akademik Ibrohim AbduraHmonovning fikrlari bilan qiziqdi.

3

Bizning suhbat

2

«AQOLLI» TEKNOLOGIYALAR VA AHLOQIY TAMOYILLAR UYG'UNLIGI

► 1 – Bilasizmi, jahon miqyosida zamonaviy texnologiyalar yashin tezeligidagi rivojlanib boryapti. Bu ravnaq asosida ta'lim va tarmoglarga "STEM" (Science, Technology, Engineering and Math) dasturlari va texnologiyalari joriy qilinotgani natijasida murakkab jarayonlarga oson va samarali yechimlar topilayotgani rost, – deydi I. Abdurahmonov. – Ta'lilm dasturlarimiz bog'chadan to oliy ta'limgacha "STEM" elementlari bilan boyib bormoqda. Yosh avlodda muhandislikka bo'lgan qiziqish tobora ortib, ular texnologik jihatdan bilimlarni bizdan ko'ra ko'proq egallayotgani, "aqlli" texnologiyalardan emin-erkin foydalanayotganiga har birimiz guvohniz.

Albita, bugungi hayotimizni ilm-fan va zamonaviy ta'lismis tasavvur etib bo'lmaydi. Hozirgi davrda, qaysi bir soha bo'lmasisin, uning rivojanishida, avvalombor, zamonaviy ta'lilm tizimi va ilg'or ilm-fanning uzviy taraqqiyoti muhim ahamiyatga ega. Chunki ilm-fan va innovatsiyalar, texnologik yutuqlarni amaliyotga keng joriy qilishda inson kapitali, shaxsning fikrlash qobiliyati va tajribasi muhim ahamiyat kasb etadi.

Biroq muammoni shundaki, zamonaviy ilm-fan yutuqlari, yuqori texnologiyalar yoki innovatsiyalarning axloq'i bo'lmaydi. Bu o'rinda fizikadagi yadroviy bilimlarni yoki genetikadagi muhandislik texnologiyalarini (genomini ko'richish, tahrirlash) yoki hammaga juda tanish bo'lgan – shaxsiy hayot bilan hisoblashmaydigan sun'iy idrokli yangi avlod "aqlli" qurilmalarini (mobil telefon, kameralar, dronlar, zimdan axborot to'lovchi virtual olam) eslatish kifoya. Axloq normalarini esa biz – insonlar belgilashimiz zarur.

To'g'i, inson ijodkorligi mahsuli bo'lgan innovatsiyalar yoki texnologiyalar bilan axloq qoidalarini rivojanishi simbozi (ya'ni birga rivojanishi) bor gap. Biroq texnologik rivojanishida ushbu simboz tobora texnologik, geosiyosiy raqobat va xudbinlashuv (geosiyosi va moddiy manfaatdorlik, virtual qaramqlik, qadr-qimmatning pasayishi) tufayli keng ma'noda insoniyat sivilizatsiyasini, har bir sohani zimdan yemirmoqda, jamiyatni kuchsizlantirib yubormoqda.

– Sizing nazariningizda bu boradagi oqilona yechim nimalardan iborat?

– Oqilona yechim ilmiy, innovatsion va texnologik rivojanish davrida "STEM" dasturlarini "HECI" (inglizchadan Humanity, Ethics, Creativity and Imagination), ya'ni insoniyat, axloq, ijodkorlik ta'kidladigiz. Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev rahnamoligida amalga oshirilayotgan islohotlar ilm-fan va innovatsiyalarga, texnologik yutuqlarni keng joriy qilishga tayangan holda, bирinchи navbatda, inson kapitalini rivojanish, ma'naviy yuksalishiga intish, milliy qadriyatlarini anglab yetish, insonni qadrlash, kambaga qo'shishiga qo'shishiga, ishsizlikni kamaytirish, nogironligi bo'lgan insonlarni jamiyatga uyg'unlashtirish, vatanparvlik, atrof-muhitni asrash kabi umuminsoniy tamoyillarga asoslangani bejiz emas, albatta. Davlatimiz rahbarining "Endi axloq faniga barcha ta'lilm maskanlarida ustuvorlik beramiz" degan chaqirig'i millatimiz, iqtisodiyotimiz va jamiyatimizning barqarorligi kafolatidir.

Xo'sh, nima uchun "HECI" va uning agrar sohani barqaror rivojlanirishdagi o'rni qanday? Albatta, bunday malaka

insoniyilik va axloqiylik, ijodiy yondashuv va jarayonlarni to'la tasavvur qila olishdek muhim malakalarni doimiy shakllantirib borish, bu borada muntazam o'z ustida ishslash va davrli shaxsiz taftish o'tkazish o'ta dolzarbirdir.

"HECI" global chaqirig'i har bir shaxs (texnologiyalardan foydalananchi yoki uni taklif etuvchi)ga o'z insoniy fazilatlarini rivojlantrish, axloqiy bilimlarni hamda axloq chegaralarini mustahkamlash, masala va muammolarga ijodiy yondashish hamda jarayonni to'la va kengroq tasavvur qila olishni taklif etadi.

Birgina misol. Hayot tarzimizning ajralmas qismidan biriga aylanib ulgurgan, "HECI" dagi asosiy komponent hisoblangan "insoniylik", "axloq", "ijodkorlik", "tasavvur" kabir tushunchalaridan anche uzoq bo'lgan sun'iy idrok va robotlarning jamiyatimizga kirib kelishi ortidan insoniyati qanday oqibatlar kutib turganim hamma ham tasavvur qilavermasa kerak. Sun'iy idrok, maxsus dasturlar asosida mustaqil xavfizsizlikka robotlar hayot sifatini oshirish bilan birga, yaqin kelajakda jiddiy oqibatlar keltirib chiqaruvchi yangidan yangi muammolarni ham insoniyat oldiga ko'ndalang qo'ymoqda.

Yangilik va kashifyolar inson manfaatlari xizmat qilishi ko'zlanar ekan, raqamlashtirayotgan dunnyoda oly aql sohibi bo'lgan inson o'zligini, jamiyatda ro'y berayotgan holatlarga daxlordorigini etishi muhim hisoblanadi. Biroq turfa yangiliklarga boy bugungi kunda adolat, samimiylik, rostqo'ylik, halollik, qadrash kabi insoniylik fazilatlarini yetishmayotgani oddiy holatga aylanib borayotgan bo'lsa, texnokrat qatlamlarda xudbinlik, befarqlik, kelajak oldida mas'uliyatni his qilmaslik kabi tushunchalar avj olayotgani yanada xavotiridi.

– Qishloq xo'jaligi mutaxassislarini, umuman, dehqon fermalleri, toromqachilar orasida "NESI" dunyoqarashini kuchaytirish bugungi kunda zararutini aylandimi?

– To'g'i ta'kidladigiz. Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev rahnamoligida amalga oshirilayotgan islohotlar ilm-fan va innovatsiyalarga, texnologik yutuqlarni keng joriy qilishga tayangan holda, bирinchи navbatda, inson kapitalini rivojanish, ma'naviy yuksalishiga intish, milliy qadriyatlarini anglab yetish, insonni qadrlash, kambaga qo'shishiga qo'shishiga, ishsizlikni kamaytirish, nogironligi bo'lgan insonlarni jamiyatga uyg'unlashtirish, vatanparvlik, atrof-muhitni asrash kabi umuminsoniy tamoyillarga asoslangani bejiz emas, albatta. Davlatimiz rahbarining "Endi axloq faniga barcha ta'lilm maskanlarida ustuvorlik beramiz" degan chaqirig'i millatimiz, iqtisodiyotimiz va jamiyatimizning barqarorligi kafolatidir.

Izohlarni bir necha oddiy missollar bilan davom ettiras, o'yilaymanki, yanada tushunarli bo'lad. Odatda, har bir qilinayotgan ishda manfaat yotadi. Izohlarni bir necha oddiy missollar bilan davom ettiras, o'yilaymanki, yanada tushunarli bo'lad. Odatda, har bir qilinayotgan ishda manfaat yotadi.

barcha soha uchun birdekk dolzarb, biroq dasturxonimiz to'kinligi sababchilar bo'lgan agrosanoatchi muhandislarimiz va yetishiruvchilarimiz uchun bu o'ta muhim. Qishloq xo'jaligi sohasidagi barcha jarayon inson manfaatiga qaratilgan bo'lib, bu faoliyatning asosiy maqsadi – oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash organi ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlikka erishish. Bunda yetishiruvchan mahsulotning midgorigagina emas, uning sifati, ekologik zararsizligiga ham e'tibor qaratish lozim.

Qishloq xo'jaligining texnologik rivojanishga bog'liqligi bugungi texnokratik davrda qishloq xo'jaligi ishchixodimlaridan nafaqai yuqori malaka va ko'nikmalarni, balki o'z "zuvalusi" da insoniylik va axloqiylik, ijodiy yondashuv va jarayonlarni to'la tasavvur qila olishdek muhim xislatlarni doimiy kuchaytirib borishni talab etadi.

Bugun qishloq xo'jaligi – yangicha fikrash, ilg'or g'oyalarni amalga oshirish uchun keng imkoniyatlar maydoniga

Inson faqat tabiatdan naf olibgina golmay, uni asrashta ham mas'ulidr.
Mas'uliyat esa har bir ishning zamirida yotadi. Bu faqat huquqiy tushuncha emas, ma'naviy-madaniy fenomen. Binobarin, sohaning muhim vakillari deya hisoblangan fermerlar va agrar sohaning boshqa mutaxassislar orasida "HECI" dunyoqarashini shakllantirish, keng targ'ib qilish hamda davriy yangilab borish g'oyat muhimdir.

aylangan. Yangi texnologiyalar, innovation yechimlar, raqamlashtirish va avtomatlashtirish, noan'anavy yondashuvlar sohan ni yuqori darajada rivojlantrishda asosiy omni hisoblanadi. Biroq turfa yangiliklarga boy bugungi kunda adolat, samimiylik, rostqo'ylik, halollik, qadrash kabi insoniylik fazilatlarini yetishmayotgani oddiy holatga aylanib borayotgan bo'lsa, texnokrat qatlamlarda xudbinlik, befarqlik, kelajak oldida mas'uliyatni his qilmaslik kabi tushunchalar avj olayotgani yanada xavotiridi.

– Qishloq xo'jaligi mutaxassislarini, umuman, dehqon fermalleri, toromqachilar orasida "NESI" dunyoqarashini kuchaytirish bugungi kunda zararutini aylandimi?

– To'g'i ta'kidladigiz. Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev rahnamoligida amalga oshirilayotgan islohotlar ilm-fan va innovatsiyalarga, texnologik yutuqlarni keng joriy qilishga tayangan holda, bирinchи navbatda, inson kapitalini rivojanish, ma'naviy yuksalishiga intish, milliy qadriyatlarini anglab yetish, insonni qadrash, kambaga qo'shishiga qo'shishiga, ishsizlikni kamaytirish, nogironligi bo'lgan insonlarni jamiyatga uyg'unlashtirish, vatanparvlik, atrof-muhitni asrash kabi umuminsoniy tamoyillarga asoslangani bejiz emas, albatta. Davlatimiz rahbarining "Endi axloq faniga barcha ta'lilm maskanlarida ustuvorlik beramiz" degan chaqirig'i millatimiz, iqtisodiyotimiz va jamiyatimizning barqarorligi kafolatidir.

Xo'sh, nima uchun "HECI" va uning agrar sohani barqaror rivojlanirishdagi o'rni qanday? Albatta, bunday malaka

Deylik, dehqon meva-sabzavot, poliz mahsulotlarini yetishirishda vaqtidan yutish, bozordagi talabga ulgurib qolish uchun doimiy izlanishda. Bu yaxshi, albatta. Ammo mahsulot yetishirishda mineral o'g'itlarni ishlatish, ularni qo'llashning ham meyorlar borki, bu "tirk" yerning holati, uning ichigidi jonzotlarga zarar yetkazish evaziga amalga oshirilishi kerak emas. Bir gektar yerga eng kam miqdor yetishi hisobda bo'la turib,unga bir necha karra ko'p o'g'it solish, mahsulotni era yetishiraman deb ham yerga, ham unda qo'nim topgan minglab ko'zga ko'rinnas, biroq mahsulorlik uchun bebaq jonzotlarga zarar yetkazish, umuman, insoniylikka xos emas.

Mana shu yerda inson tafakkuri va tasavvuriga ehtiyoj vujudga keladi. Dehqon yera yana qancha yil baraka urug'larini yetishirish uchun kerak bo'lishi, bu qilayotgan ishi orgali narsa borsa 4-5 yil hosil olishi, so'ng yer gurq'ochilik, turop eroziyasiga duch kelishi, sho'rlnan, boshqarishga qo'ymoqda.

– To'g'i, ammo qishloq xo'jaligi yo'nalishiga ajaratilayotgan imtiyozli mablag'larni o'z vaqtida qaytarmanish, javobgarlikdan qochish, mablag'larni bosqqa maqsadlari ishlatib yuborish hollari majvudligi ham bor gap. Yoki raqamlarni bortirib ko'rsatish, "taroz'i" dagi adolatni ko'ra bila turib buzish, sifatini pasaytirish evaziga foysa izlash kabi qusurli jihatlar qishloq xo'jaligiga katta tahididir. Mana bu yerda ham axloq, ham insoniylik fazilatlarini hamong bong urishi lozim. Agrosanoatchi bunday faoliyatning zararini tasavvur qilishga qodir bo'lishi, muammoni esa ilm va ijodkorlik bilan hal etishga intilishi kerak.

Bunday noaxloqiy qondashuvlarning boshqaruv organlari va siyosat yurituvchilarda mavjudligi soha rivoji uchun katta tahididir. Masalan, oziq-ovqat mahsulotlari bozorlarini tashkil qilishda faqat texnologik hamda geosiyosiy yondashuvga urg'u berilishi, asoslanmanagan, atay joriy etilgan import bojlarini taklif qilinishi, noaxloqiy tarif va notarif to'siqilar qo'yilishi soha rivojiga jiddiy salbyi ko'sratadi. Pirovardida, bu qanchadan-qancha sara mahsulotlarning nobud bo'lishiga, bir joyda narxlar ko'tarilishiha va yetishmovalikka, ikkinchi joyda esa yaratilgan ne'matning yo'qotilishi sabab bo'ldi.

Mana shu jihatlarini e'tiborga olib, hozirda qishloq xo'jaligi sohasida 24 saatlik "HECI" o'quv malaka oshirish dasturi ishlab chiqidi va joriy qilinmoqda. Ushbu dastur qishloq xo'jaligi muammolari bilan etish uchun zarur bo'lgan amalyi va nazariy bilimlarni o'z ichiga oladi.

– 24 soatlik o'quv dastur deyapsiz, u nimiralar qamrab oladi, amaly ko'nikmalar o'quvchiga qanday singdiradi?

– Qisqacha, dastur "HECI" tamoyillarining bashariyatlida shakllanishda va ular nezgining nazariy asoslarini o'quvchiga berar ekan, bir necha "insoniylik" fazilatlarini o'z hayotidan missollar yordamida o'zaro davra subhlati ko'rinishda o'tkazib borish, atrofdagi kuzatuvlarni "insho" tariqasida topshirishini yuklama qilish, axloq va uning chegarasi

dengizining qurishiha, har bir zarrasi tilloq teng zaminimizning haddan ortiq sho'rlanishiga sabab bo'lgani hech kimda sir emas. Buning jabrini bugun mazkur mintaqada istiqomat qilayotgan qardosh xalqlar, siz-u biz, barchamiz birdekk tortayotganimiz esa inkor etib bo'lmaydigan haqiqat.

– **Mavridi keldi, "axloq"** tushunchasining agrar yo'nalishiga ahamiyati haqida to'xtalsak. Davlat agrosektor vakillari har tomonloma qo'llab-quvvataflash, ular zarar ko'rmasligi va ishlarni to'g'ri tashkil qilishi uchun barcha shart-sharoitni yaratib kelayotganini inkor etib bo'lmaydi.

– To'g'i, ammo qishloq xo'jaligi yo'nalishiga ajaratilayotgan imtiyozli mablag'larni o'z vaqtida qaytarmanish, javobgarlikdan qochish, mablag'larni bosqqa maqsadlari ishlatib yuborish hollari majvudligi ham bor gap. Yoki raqamlarni bortirib ko'rsatish, "taroz'i" dagi adolatni ko'ra bila turib buzish, sifatini pasaytirish evaziga foysa izlash kabi qusurli jihatlar qishloq xo'jaligiga katta tahididir. Mana bu yerda ham axloq, ham insoniylik fazilatlarini hamong bong urishi lozim. Agrosanoatchi bunday faoliyatning zararini tasavvur qilishga qodir bo'lishi, muammoni esa ilm va ijodkorlik bilan hal etishga intilishi kerak.

Bunday noaxloqiy qondashuvlarning boshqaruv organlari va siyosat yurituvchilarda mavjudligi soha rivoji uchun katta tahididir. Masalan, oziq-ovqat mahsulotlari bozorlarini tashkil qilishda faqat texnologik hamda geosiyosiy yondashuvga urg'u berilishi, asoslanmanagan, atay joriy etilgan import bojlarini taklif qilinishi, noaxloqiy tarif va notarif to'siqilar qo'yilishi soha rivojiga jiddiy salbyi ko'sratadi. Pirovardida, bu qanchadan-qancha sara mahsulotlarning nobud bo'lishiga, bir joyda narxlar ko'tarilishiha va yetishmovalikka, ikkinchi joyda esa yaratilgan ne'matning yo'qotilishi sabab bo'ldi.

Mana shu jihatlarini e'tiborga olib, hozirda qishloq xo'jaligi sohasida 24 saatlik "HECI" o'quv malaka oshirish dasturi ishlab chiqidi va joriy qilinmoqda. Ushbu dastur qishloq xo'jaligi muammolari bilan etish uchun zarur bo'lgan amalyi va nazariy bilimlarni o'z ichiga oladi.

– 24 soatlik o'quv dastur deyapsiz, u nimiralar qamrab oladi, amaly ko'nikmalar o'quvchiga qanday singdiradi?

– Qisqacha, dastur "HECI" tamoyillarining bashariyatlida shakllanishda va ular nezgining nazariy asoslarini o'quvchiga berar ekan, bir necha "insoniylik" fazilatlarini o'z hayotidan missollar yordamida o'zaro davra subhlati ko'rinishda o'tkazib borish, atrofdagi kuzatuvlarni "insho" tariqasida topshirishini yuklama qilish, axloq va uning chegarasi

haqida o'qigan badliy asar mazmuni bilan o'tqoqlashish, "mumkin emas" tushunchasi qanday qabul qilinishini dars davomida baholash, tasavvurni kengaytirish uchun "biror voqeani" yozuvdan yoki muammoni (masalan, qurg'ochilik) tasvirga ko'chirish kabi interfa va amaliy nazorat soatlaridan iborat. Kurs yakunida har qanday texnologik yechimlarga "HECI" yondashuv asosida qarash ko'nikmasi shakllanadi.

Qishloq xo'jaligi vazirligi tomonidan ushu tizim olyi ta'lilm muassasalariga bosqichma-bosqich joriy etilmoqda va natijada talabalarning amaliy ko'nikmalari oshirilmoqda. Zamonaqiy agroteknologiyalardan samarali foydalishni yo'llari o'gartilmoqda, sohada global tajribani mahalliy sharoitga moslas

